Persidangan Gabenor-gabenor SEACEN ke-44
Kuala Lumpur, 6 Februari 2009

Ucapan Alu-aluan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Bank Negara Malaysia amat berbangga kerana dapat menjadi tuan rumah Persidangan Gabenor-gabenor SEACEN pada tahun ini. Kami amat berbesar hati kerana dapat mengalu-alukan kedatangan Gabenor-gabenor dari negara anggota SEACEN untuk bersama kami pada ketika ini bersempena dengan ulang tahun kami yang ke-50 sebagai Bank Pusat. Pada 20 Januari 1959, iaitu 50 tahun yang lalu, Bank Negara Malaysia telah ditubuhkan dengan rasminya sebagai Bank Pusat negara ini. SEACEN adalah antara kumpulan yang paling terangkum (inclusive) di rantau ini, dengan ekonomi yang amat pelbagai dari segi saiz dan tahap pembangunannya. Ini, walau bagaimanapun, tidak menghalang pembangunan dan kemajuan SEACEN sebagai sebuah kumpulan yang padu dalam mencapai kerjasama yang lebih erat, khususnya dalam memperkukuh keupayaan dan keberkesanan Bank-bank Pusat di rantau ini.

Mesyuarat Gabenor-gabenor pada tahun ini, bagaimanapun, berlangsung ketika persekitaran kewangan dan ekonomi global dilanda kegawatan yang teruk. Sesungguhnya, ini merupakan masa untuk kita menilai tahap keberkesanan usaha kita dalam memberikan tindak balas dan menghadapi persekitaran yang amat mencabar ini dengan lebih baik.

Hari ini kita berbesar hati dengan kehadiran Yang Amat Berhormat Dato' Seri Mohd Najib Tun Abdul Razak, Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Kewangan Malaysia, yang sudi merasmikan majlis pembukaan Persidangan kita. Kita juga menghargai kehadiran Mr. Dominique Strauss-Kahn, Pengarah Urusan Tabung Kewangan Antarabangsa (International Monetary Fund, IMF) yang akan menyertai mesyuarat kita walaupun beliau mempunyai jadual yang amat ketat dalam tempoh yang begitu mencabar ini. Kita tentunya akan memperoleh manfaat dari perspektif IMF tentang perkembangan yang sedang berlaku dan penilaian terhadap pelbagai tindak balas dan intervensi yang sedang dilaksanakan.

Hari ini, kita juga bertuah kerana akan dapat mendengar ucapan Mr. Nout Wellink, Presiden De Nederlandshe Bank yang akan berkongsi dengan kita tentang pengaturan keinstitusian bagi penyeliaan kehematan, amalan pasaran dan perlindungan pengguna. Semua isu ini sangat relevan dalam persekitaran semasa memandangkan usaha sedang dilakukan untuk menghasilkan pengaturan keinstitusian yang paling berkesan bagi mencapai kestabilan kewangan. Hal ini bukan sahaja relevan kepada sistem kewangan yang maju tetapi juga kepada Bank-bank Pusat anggota SEACEN dalam usaha kita berusaha untuk terus membangunkan dan mengembangkan sistem kewangan kita.

Sejak krisis Kewangan Asia lebih sepuluh tahun lalu, rantau ini telah memperoleh manfaat daripada pembaharuan dan penstrukturan semula sistem kewangan dan ekonomi masing-masing. Walaupun kedudukan yang bertambah kukuh ini tidak melindungi kita daripada kejutan luaran yang menggugat kestabilan, namun ia telah memperkukuh keupayaan kita untuk menghadapi perkembangan seumpama itu. Rantau ini juga telah mendapat manfaat daripada integrasi kewangan dan ekonomi serantau yang lebih pesat. Kecenderungan kita yang meningkat untuk perdagangan dan pelaburan dengan satu sama lain menyumbang kepada pembinaan asas kestabilan dan daya tahan serantau yang lebih kukuh. Ini juga telah diperkuat oleh permuafakatan dan kerjasama serantau yang lebih erat.

Walaupun mempunyai struktur kewangan dan ekonomi yang pelbagai, kita semua bersependapat bahawa kemajuan kewangan perlu diiringi dengan tahap pengawalan dan

penyeliaan yang bersesuaian bagi memelihara kestabilan kewangan tanpa menghalang insentif untuk inovasi kewangan dan pelaksanaan pengambilan risiko secara berhemat. Tema kita pada hari ini iaitu memelihara kestabilan monetari dan kewangan dalam persekitaran global semasa amat bersesuaian ketika ketidakstabilan kewangan antarabangsa meninggalkan kesan pada ekonomi negara dan pilihan dasar yang sedia ada. Perkembangan semasa menunjukkan kelemahan sistem kewangan termasuk dalam kalangan ekonomi maju. Isu-isu kritikal semakin jelas khususnya berkenaan pengantaraan kewangan, inovasi kewangan, serta rejim pengawalseliaan dan mekanisme pemantauan yang berpadanan yang perlu diwujudkan bagi menyediakan pengawasan yang diperlukan terhadap aktiviti-aktiviti tersebut. Pengalaman-pengalaman ini menekankan kepentingan kritikal terhadap tadbir urus korporat yang baik, pengurusan risiko yang mantap, pengawasan yang ketat serta rangka kerja pengurusan krisis yang lebih kukuh dan cukup teguh untuk bertahan dalam keadaan pasaran yang ekstrem.

Globalisasi dan integrasi kewangan telah memberikan satu dimensi baharu dan penting bagi mencapai kestabilan kewangan, iaitu pertimbangan yang perlu diberikan kepada implikasi serantau dan global. Kerjasama antarabangsa yang lebih erat diperlukan. Tambahan lagi, penjajaran semula arkitektur kewangan antarabangsa kini menjadi lebih penting. Jika ini tidak dapat dilakukan, kemajuan yang dicapai pada peringkat negara akan terus terjejas. Setiap peluang yang tidak dimanfaatkan untuk memulakan pembaharuan yang perlu terhadap arkitektur kewangan antarabangsa akan mengakibatkan kos kewangan, ekonomi dan sosial meningkat dan akan terus menjadi semakin besar.

SEACEN mempunyai sejarah yang lama sebagai platform perbincangan dasar peringkat tertinggi. Walaupun Pusat Latihan SEACEN telah ditubuhkan pada tahun 1972, Gabenor-gabenor Bank Pusat SEACEN telah pun bermesyuarat setiap tahun sejak tahun 1967 lagi. Persidangan Gabenor-gabenor SEACEN sentiasa menjadi forum penting untuk bertukar pandangan secara terbuka dan berkongsi pengalaman mengenai dasar ekonomi dan kewangan. Pemantauan serantau juga telah dipertingkatkan dengan penubuhan mekanisme sokongan serantau dan pengukuhan keupayaan pengurusan risiko terhadap sistem kewangan dan persekitaran negara. Kerjasama SEACEN telah berupaya menghadapi perubahan persekitaran serantau dan global. Ini termasuk Kumpulan Pakar SEACEN yang telah ditubuhkan untuk bertukar maklumat, khususnya mengenai aliran kewangan dalam rantau ini. Dalam tempoh yang lebih mutakhir, kita juga telah bekerjasama bagi memastikan keadaan dan pendapat kita diambil kira oleh pertubuhan antarabangsa dalam membuat keputusan-keputusan yang menjejaskan kepentingan rantau ini.

Pusat Latihan SEACEN juga merupakan platform untuk usaha permuafakatan serantau yang berkesan dalam membina keupayaan Bank-bank Pusat di rantau ini. Peningkatan pengetahuan dan pembangunan modal insan yang berterusan wujud pada semua peringkat dalam institusi kita. Pusat Latihan SEACEN telah memberikan sokongan kepada keseluruhan kitaran kerjaya bagi setiap pegawai bank pusat dan dengan itu memperkukuh pembangunan tenaga kerja mahir kita. Pusat Latihan SEACEN merupakan hasil yang jelas daripada kerjasama kita dan telah berkembang pesat sejak beberapa tahun yang lalu. Usaha berterusan Pusat SEACEN telah berjaya melatih lebih daripada 10,000 pegawai daripada anggota Bank Pusat. Dengan meningkatnya tuntutan terhadap Bank-bank Pusat, para anggota akan terus menaruh harapan yang lebih tinggi pada Pusat Latihan SEACEN. Sukacita saya nyatakan di sini bahawa Pusat Latihan SEACEN akan berpindah ke premis baharu yang lengkap dengan kemudahan pembelajaran yang canggih dalam beberapa minggu lagi. Premis ini akan turut dilengkapi dengan sebuah asrama kediaman baharu yang moden. Sebagai negara tuan rumah kepada Pusat SEACEN, Bank Negara Malaysia mempunyai iltizam yang amat tinggi dalam menyokong Pusat Latihan ini menjadi pusat pembelajaran terulung yang menerajui pembangunan pegawai-pegawai bank pusat.

Saya berharap kita dapat mengadakan perbincangan yang produktif pada persidangan ini. Walaupun jadual padat telah diatur, kami juga berharap anda semua dapat meluangkan sedikit masa untuk melawat tempat-tempat menarik di Kuala Lumpur semasa kunjungan anda di sini.

Majlis Ulang Tahun Bank Negara Malaysia ke-50: "50 Tahun Perbankan Pusat – Kestabilan dan Kemapanan" Kuala Lumpur, 8 Februari 2009

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Bank Negara Malaysia yang telah dibuka dengan rasminya sebagai Bank Pusat pada 26 Januari 1959, hanya setahun selepas Malaysia mencapai kemerdekaan pada bulan Ogos 1957, memperlihatkan betapa pentingnya institusi Perbankan Pusat. Sejak permulaan penubuhannya, Bank Pusat ini telah diamanahkan untuk menjadi peneraju bagi melaksanakan mandat tradisi Bank Pusat sebagai pendorong kepada kestabilan monetari dan kewangan. Tidak kurang pentingnya ialah mandat untuk membangunkan sistem kewangan domestik – sebuah sistem kewangan yang akan menjana pertumbuhan ekonomi dan pembangunan.

Saya amat berbesar hati untuk mengalu-alukan tokoh-tokoh kehormat yang datang dari pelbagai pelosok dunia untuk bersama-sama kita pada majlis yang istimewa ini bagi memperingati ulang tahun Bank Negara Malaysia yang ke-50. Kami juga mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Perdana Menteri Malaysia kerana sudi hadir sebagai tetamu kehormat pada majlis ini.

Pendahuluan

Saya akan berkongsi pengalaman Bank selama 50 tahun ini dan aspirasi Bank pada masa hadapan. Tempoh lima dekad yang berlalu ini merupakan tempoh yang paling mencabar. Namun, banyak kemajuan yang bermakna telah dicapai dan banyak juga pengajaran yang diperoleh. Walaupun negara memperoleh kemakmuran yang nyata pada sebahagian besar tempoh ini, kemajuan ekonomi dan kewangan negara turut menghadapi cabaran yang menguji kecekalan kami. Bagi menguruskan dan menyahut cabaran-cabaran ini, pertumbuhan dan transformasi ekonomi yang dilalui selama 50 tahun ini telah dicapai dalam persekitaran makroekonomi dan kewangan yang stabil.

Sepanjang lima dekad itu, Malaysia telah mencatat pertumbuhan tahunan purata yang melebihi 6 peratus dan inflasi tahunan yang kurang daripada 3 peratus. Pendapatan yang meningkat secara berterusan dan inflasi yang rendah dan stabil bukan sahaja menggalakkan kadar tabungan tinggi yang melebihi 30 peratus daripada KDNK malahan turut menghasilkan tabungan sebagai sumber pembiayaan utama sektor kewangan. Ini membolehkan Malaysia bergantung pada sumber pendanaan domestik bagi membiayai pertumbuhan dan pembangunan negara, lantas berjaya meminimumkan tahap keterhutangan luar negeri.

Kestabilan Monetari

Sebagai sebuah ekonomi yang sangat terbuka, ketidakstabilan monetari umumnya berpunca daripada kejutan harga luaran, yang telah berlaku semasa tempoh harga komoditi dan tenaga mencatat paras tinggi, dan sebahagian kecilnya ketika keadaan permintaan yang berlebihan dan tahap pertumbuhan ekonomi melebihi potensinya. Hanya terdapat dua episod dalam sejarah negara pertumbuhan ekonomi melebihi potensinya dan telah mencetuskan tekanan inflasi; tempoh utama tersebut ialah sebelum berlakunya krisis kewangan Asia.

Semenjak tahun 1990-an, dasar monetari menjadi lebih rumit akibat aliran modal yang tidak menentu. Ini jelas dalam beberapa tempoh tertentu, iaitu pada awal tahun 90-an, pertengahan 90-an, dan akhir tahun 90-an apabila berlakunya aliran keluar modal pada tahun 1997-1998, dan pada masa kini, ketidaktentuan aliran modal berlaku berikutan pembayaran balik hutang oleh institusi kewangan di negara-negara maju.

Pada awal penubuhan Bank Negara Malaysia, tindakan dasar tertumpu pada pengurusan mudah tunai dalam sistem kewangan melalui pelaksanaan keperluan rizab berkanun dan mudah tunai, dan melalui penetapan kadar faedah dan sekatan portfolio, termasuk had bagi pinjaman. Kemajuan dan kecanggihan sektor kewangan yang berterusan, pasaran kewangan yang makin mendalam dan aliran modal yang makin memberikan kesan, mengakibatkan dasar monetari bergantung pada kadar faedah dan instrumen-instrumen lain yang berasaskan pasaran. Selain itu, apabila jangkaan menjadi lebih penting, maka isyarat dasar yang lebih jelas adalah diperlukan. Oleh itu, pada tahun 2004, Rangka Kerja Kadar Faedah Baharu telah dilaksanakan, dengan Kadar Dasar Semalaman (Overnight Policy Rate, OPR) menjadi kadar dasar yang baharu, lantas menambah kecekapan mekanisme penyampaian monetari. Rangka kerja baharu ini juga bertindak sebagai pemangkin bagi menentukan harga yang efisien bagi produk dan perkhidmatan kewangan oleh institusi-institusi perbankan.

Isu utama dasar monetari dalam sebuah ekonomi yang terbuka seperti Malaysia ialah memastikan kadar pertukaran yang fleksibel dan kebebasan dasar monetari dalam menghadapi aliran modal yang makin besar. Bagi menguruskan peningkatan mendadak dalam aliran modal ini, pelbagai rangkaian instrumen berasaskan pasaran bagi tujuan operasi dasar monetari telah diwujudkan. Dengan peningkatan aliran perdagangan dan pelaburan antara rantau, kestabilan kadar pertukaran berbanding dengan mata wang serantau menjadi lebih penting.

Proses membuat keputusan dasar monetari di peringkat Bank Negara Malaysia juga telah diubah suai apabila Jawatankuasa Dasar Monetari menjadi asas tadbir urus dasar monetari bagi menghasilkan proses yang lebih optimum dalam penggubalan dasar. Komunikasi dasar monetari dan peningkatan ketelusan juga telah menjadi sangat penting dalam rangka kerja ini.

Lantaran itu, walaupun tanggungjawab Bank Pusat ke arah menggalakkan kestabilan kewangan yang kondusif untuk pertumbuhan yang mampan tetap tidak berubah semenjak penubuhan Bank Negara Malaysia pada tahun 1959, strategi, rangka kerja dan instrumen telah berubah dengan ketara bagi memastikan keberkesanan dalam mencapai matlamat yang diingini.

Pembangunan Sektor Kewangan

Fokus utama Bank Pusat sepanjang lima dekad ini ialah pembinaan keinstitusian, pembangunan pasaran kewangan dan penyediaan infrastruktur kewangan yang bersesuaian. Perkembangan sistem kewangan telah memperlihatkan transformasi sistem itu, daripada sistem kewangan asas yang didominasi oleh sektor perbankan kepada sistem kewangan yang mempunyai kepelbagaian yang tinggi, daripada sistem kewangan yang begitu dikawal selia kepada sistem kewangan yang berfungsi berlandaskan orientasi pasaran yang lebih luas, daripada sistem yang tidak terselaras kepada yang lebih kukuh dan terselaras. Sistem kewangan yang telah melalui transformasi ini juga disokong oleh rejim perundangan dan rangka kerja pengawalan dan penyeliaan yang lebih menyeluruh, dan sistem kewangan yang lebih liberal dengan hubungan antarabangsa yang lebih kukuh.

Sebahagian daripada pembinaan keinstitusian ialah penubuhan institusi pengawalseliaan yang mempunyai mandat yang jelas. Institusi-institusi ini termasuk Suruhanjaya Sekuriti, Suruhanjaya Koperasi, Pusat Perniagaan dan Kewangan Antarabangsa Labuan (LOFSA) yang menyertai kita pada hari ini bagi meraikan tradisi bekerjasama yang sekian lama terjalin dalam memenuhi tujuan bersama. Institusi-institusi kewangan pembangunan yang khusus juga ditubuhkan bagi menggalakkan akses kepada perkhidmatan kewangan untuk sektor-sektor yang belum mendapat akses kepada perkhidmatan daripada institusi-institusi kewangan sedia ada. Keterangkuman kewangan (financial inclusion), iaitu memastikan semua aktiviti ekonomi dan semua segmen masyarakat mempunyai akses kepada perkhidmatan kewangan, senantiasa menjadi keutamaan bagi Bank Pusat. Pada masa ini, kira-kira 80% daripada jumlah penduduk mempunyai beberapa jenis akaun bank memandangkan akses kepada sistem kewangan kini lebih meluas dan menyeluruh.

Infrastruktur kewangan penting yang diwujudkan oleh Bank Negara Malaysia bagi menyokong proses pengantaraan termasuklah sistem maklumat kredit diselaraskan secara berpusat yang komprehensif pada peringkat nasional yang membolehkan keputusan kredit dibuat dengan maklumat yang mencukupi oleh institusi-institusi kewangan. Selain itu, Credit Guarantee Corporation (CGC) telah ditubuhkan untuk memberikan sokongan kepada perniagaan kecil. Cagamas, perbadanan gadai janji nasional, telah ditubuhkan oleh Bank Negara Malaysia untuk memastikan aliran dana yang berterusan kepada industri perumahan dan untuk membangunkan pasaran gadai janji sekunder.

Tumpuan bagi infrastruktur kewangan ialah infrastruktur pembayaran yang telah dinaik taraf dan dijadikan lebih canggih sejak beberapa tahun supaya lebih cekap dan boleh diharapkan. Landskap pembayaran telah berubah daripada hanya berasaskan kertas kepada pelbagai bentuk pembayaran elektronik yang baharu. Perbankan internet yang belum wujud kira-kira 10 tahun dahulu di Malaysia kini digunakan dengan meluas oleh seluruh penduduk negara ini yang menjadi pelanggan internet. Kadar pemindahan pembayaran elektronik negara kepada tahap yang lebih cekap terus menjadi salah satu agenda penting kepada Bank Negara Malaysia.

Pembinaan institusi dilengkapkan juga dengan sokongan daripada Bank Pusat untuk pembangunan tenaga mahir dalam industri perkhidmatan kewangan. Pertumbuhan sektor kewangan tidak dapat dicapai tanpa perhatian yang sewajarnya terhadap pembangunan keperluan profesional bagi industri perkhidmatan kewangan.

Dalam dua dekad mutakhir ini, satu sistem kewangan Islam yang komprehensif juga telah berkembang di Malaysia, termasuk institusi, pasaran dan rangka kerja perundangan, pengawalan dan penyeliaan sokongan. Kini sistem kewangan Islam menawarkan perkhidmatan kewangan Islam yang menyeluruh dan mendalam. Malaysia ialah negara tuan rumah kepada urus setia bagi Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB) di Kuala Lumpur yang menetapkan piawaian pengawalan dan penyeliaan antarabangsa bagi kewangan Islam.

Pembangunan pasaran kewangan juga penting bagi mewujudkan sistem kewangan yang mantap. Usaha-usaha Bank Pusat ke arah ini termasuk penubuhan institusi dan pewujudan infrastruktur bagi meningkatkan kecekapan pasaran wang, modal dan pertukaran asing. Suruhanjaya Sekuriti, agensi penarafan dalam negeri dan Cagamas, iaitu syarikat gadai janji, adalah antara inisiatif yang dimulakan oleh Bank Negara Malaysia sebagai sebahagian daripada pembangunan pasaran bon domestik. Di samping itu, Bank juga menyediakan sistem penyimpanan (depository), penyampaian dan penyelesaian yang komprehensif dan moden, yang memudahkan terbitan, urus niaga dan penyelesaian sekuriti hutang dalam pasaran, serta mekanisme untuk meningkatkan mudah tunai dalam pasaran bagi menambah baik proses penentuan harga secara keseluruhan. Ini telah menyumbang ke arah penambahan instrumen baharu yang mempunyai profil tempoh matang yang lebih lama, yang seterusnya memperluas dan memperdalam pasaran sekuriti hutang.

Pembangunan pasaran pertukaran asing yang teguh dan kukuh merupakan bidang yang masih belum dapat dicapai sepenuhnya. Pasaran pertukaran asing ini penting dalam sistem kewangan negara, memandangkan negara mempunyai ekonomi yang sangat terbuka. Sistem Lembaga Matawang yang diamalkan oleh negara telah digantikan dengan ringgit (dahulunya dikenali sebagai dolar Malaysia) pada tahun 1967. Pertukaran ini berjaya kerana pada masa itu belum ada spekulator mata wang. Spekulasi ini hanya berlaku pada tahun 1997-98 apabila ringgit dan mata wang serantau lain telah menjadi sasaran kepada serangan spekulator mata wang. Jumlah urus niaga pertukaran asing telah berlipat ganda, jauh melebihi jumlah perdagangan dan aliran kewangan yang biasa. Ini mengakibatkan kadar pertukaran yang amat tidak menentu semasa berlakunya krisis kewangan Asia pada masa itu. Akibatnya, mata wang serantau menjunam pada paras paling rendah dalam sejarah.

Selepas lebih daripada setahun mengalami kemelut ini dan ketidakpastian yang menyelubungi pasaran tukaran asing, Malaysia telah melaksanakan kawalan modal terpilih dan nyahpengantarabangsaan ringgit. Langkah

ini penting dalam mengembalikan kestabilan pasaran. Ia bertindak seperti pemutus litar (circuit breaker). Urus niaga ringgit pesisir, iaitu sumber utama bagi membiayai serangan spekulatif, telah dihapuskan dengan berkesan. Dalam tempoh setahun, semua kawalan yang dikenakan telah dimansuhkan. Lebih daripada 10 tahun kemudian, ringgit, bagaimanapun, masih kekal dinyahantarabangsakan. Prasyarat penting bagi pengantarabangsaan mata wang ialah pembangunan pasaran pertukaran asing yang teguh dalam sistem kewangan negara.

Kestabilan Kewangan

Peristiwa-peristiwa yang berlaku dalam krisis kewangan semasa telah menyebabkan peranan bank-bank pusat dalam mewujudkan kestabilan kewangan menjadi tumpuan utama. Dalam persekitaran yang berterusan dengan pelbagai ketidakpastian terhadap pasaran kewangan dan ekonomi umumnya, saya akan memberikan gambaran peranan Bank Negara Malaysia bagi mencapai kestabilan kewangan.

Selain berfungsi sebagai pemberi pinjaman usaha akhir, Bank Negara Malaysia juga bertanggungjawab terhadap pengawalseliaan institusi perbankan. Sejak tahun 1988, Bank Negara Malaysia juga bertanggungjawab terhadap industri insurans, dan pada tahun 2002, terhadap institusi kewangan pembangunan. Rangka kerja pengawalseliaan kehematan juga telah melalui perubahan yang nyata sepanjang 50 tahun ini. Pendekatan rangka kerja kehematan dan penyeliaan yang diterima pakai oleh Bank Negara Malaysia telah memberikan fleksibiliti untuk bertindak balas terhadap perkembangan dan cabaran baharu yang dihadapi oleh sektor kewangan. Beberapa faktor telah dijadikan panduan dalam pendekatan yang diambil oleh Bank Negara Malaysia. Pertama ialah mengenal pasti keterbatasan terhadap alat dan instrumen pengawalseliaan. Kedua ialah menerima bahawa perubahan diperlukan dalam persekitaran yang senantiasa berubah dan untuk menilai dengan cermat tukar-ganti (trade-off) yang timbul berikutan peringkat pembangunan yang berbeza dalam sistem kewangan itu. Akhir sekali, untuk mengambil kira kesalinghubungan dalam sistem kewangan, dan antara sistem kewangan merentas sempadan.

Berpandukan parameter ini, Bank Negara Malaysia telah meluaskan rangka kerja kehematan yang pada mulanya mengandungi peraturan-peraturan kehematan yang mudah bagi menangani sekatan modal, penggearan, mudah tunai dan portfolio, kepada pengawalseliaan yang lebih berbeza dan berasaskan prinsip yang mencerminkan tahap risiko yang diambil oleh sesebuah institusi. Hasilnya, institusi yang mempamerkan amalan tadbir urus yang baik dan kemampuan yang mantap dalam mengurus risiko kini diberikan fleksibiliti yang nyata lebih besar. Fleksibiliti ini turut diikuti dengan perubahan-perubahan asas dalam pendekatan penyeliaan yang kini telah beralih daripada pendekatan berasaskan pematuhan yang meluas kepada pendekatan yang lebih berfokuskan penilaian terhadap aktiviti pengambilan risiko oleh sesebuah institusi dan fungsi kawalan bagi menguruskan risiko. Instrumen pengawalseliaan juga telah dikembangkan dengan memasukkan penilaian yang lebih berpandangan jauh terhadap risiko kepada kestabilan kewangan, disokong oleh pendekatan ujian ketahanan yang lebih dinamik dan peningkatan sistem pengawasan.

Prasyarat bagi peralihan kepada pendekatan berasaskan prinsip kepada pengawalseliaan sebahagian besar telah diperkukuh melalui langkah-langkah bina upaya yang telah dilaksanakan dengan segera dalam tempoh selepas berlakunya krisis kewangan Asia. Pembangunan Pelan Induk Sektor Kewangan yang telah dilancarkan pada tahun 2001 ialah rangka tindakan yang bukan sahaja dibangunkan untuk reformasi sektor kewangan yang komprehensif, tetapi juga menyediakan rangka kerja dan strategi untuk pemodenan sistem kewangan negara.

Jaringan keselamatan kewangan juga telah diperkukuh dengan pengenalan sistem insurans deposit yang komprehensif dan penubuhan institusi-institusi untuk membantu pengguna menguruskan masalah hutang dan menyelesaikan pertikaian mereka dengan institusi-institusi kewangan. Langkah-langkah ini juga menyumbang ke arah keyakinan yang berterusan dalam sistem kewangan.

Krisis: Satu Tempoh yang Mencabar bagi Bank Negara Malaysia

Pada tahun 90-an, terdapat tanda-tanda yang jelas bagi ekonomi sedang pesat membangun bahawa cabaran baharu terhadap kestabilan yang berpunca daripada aktiviti kewangan dalam dimensi antarabangsa telah mula muncul. Khususnya, aliran modal yang tidak menentu dan berpotensi mengakibatkan ketidakstabilan merupakan ciri-ciri yang mempengaruhi persekitaran kewangan antarabangsa. Asas-asas ekonomi yang kukuh sahaja tenyata tidak mencukupi untuk membendung ketidakstabilan dalam ekonomi dalam negeri dan sistem kewangan.

Kebanyakan antara kita masih mengingati dengan jelas krisis kewangan Asia pada tahun 1997-98 yang telah memberikan kesan teruk kepada beberapa negara dalam rantau ini. Walaupun pada mulanya dianggap sebagai krisis mata wang, tetapi kemudiannya berubah menjadi krisis kewangan dan ekonomi. Pada tempoh itu, kadar pertukaran ringgit telah susut kira-kira 40% semasa kemuncak krisis itu; pasaran saham telah merosot hampir 80%. Walaupun ekonomi Malaysia terus berkembang 7.3% pada tahun 1997, keadaan menjadi bertambah teruk pada tahun 1998 apabila ekonomi menguncup sebanyak 7.4%.

Pelbagai langkah telah dilaksanakan. Ini termasuk program penstrukturan yang komprehensif untuk sektor kewangan dan korporat. Meskipun masih lagi pada peringkat awal krisis, sebuah syarikat pengurusan aset telah ditubuhkan bagi mengambil alih dan mengurus pinjaman tak berbayar institusi-institusi perbankan. Sebuah syarikat tujuan khas telah ditubuhkan untuk permodalan semula institusi perbankan dan Jawatan Kuasa Penstrukturan Semula Hutang Korporat telah ditubuhkan untuk menyediakan saluran untuk penstrukturan semula hutang secara sukarela bagi perniagaan. Dalam tempoh enam bulan selepas pelaksanaan langkah-langkah ini, masalah dalam sektor kewangan dapat diatasi dan aktiviti pemberian pinjaman diteruskan semula. Ini telah menyumbang kepada pemulihan semula ekonomi, yang berkembang 6.1% pada tahun 1999. Yang ketara, pegangan saham dalam institusi-institusi kewangan telah dijual semula kepada sektor swasta dengan pulangan lebih daripada mencukupi untuk menanggung kos pelaksanaan langkah tersebut.

Usaha Bank Negara Malaysia untuk mengekalkan kestabilan tidak berakhir apabila krisis kewangan Asian telah reda dan ekonomi telah pulih. Membina asas daya tahan semasa ekonomi berada dalam keadaan yang kukuh merupakan pengajaran yang dipegang bersungguh-sungguh. Lantaran itu, apabila kestabilan telah pulih, Bank Negara Malaysia memulakan penstrukturan dan reformasi yang komprehensif untuk sektor kewangan. Ini termasuk penyatuan institusi-institusi kewangan domestik; pengukuhan tadbir urus korporat, pengurusan risiko dan keupayaan keinstitusian institusi kewangan domestik; serta pendalaman pasaran bon. Usaha ini telah menempatkan sistem kewangan Malaysia pada kedudukan yang lebih kukuh bagi mengharungi krisis kewangan semasa.

Kerjasama Serantau

Sejak dari mula lagi, Bank Negara Malaysia sentiasa terlibat secara aktif dalam hubungan di rantau ini dan menjadi anggota paling awal dalam kumpulan SEACEN, iaitu merupakan kumpulan tertua dan paling terangkum (inclusive) di rantau ini. Ditubuhkan pada tahun 1967, SEACEN telah menjadi forum serantau yang amat penting. Walaupun ia merupakan sebuah kumpulan daripada kalangan ekonomi yang pelbagai, ini tidak menghalangnya daripada menjadi kumpulan yang padu. Urus setia tetap SEACEN yang ditubuhkan pada tahun 1979 telah ditempatkan di Kuala Lumpur. Bank Negara Malaysia juga merupakan sebahagian daripada kumpulan serantau lain termasuk EMEAP dan Majlis Perundingan Asia (Asian Consultative Council, ACC) bagi BIS. Usaha-usaha kerjasama antara Bank Pusat Asia dalam pengawasan, pembangunan pasaran kewangan serantau dan perkongsian maklumat adalah meluas. Dalam kewangan Islam, Bank Negara Malaysia merupakan anggota pengasas Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam untuk menggalakkan dan mempertingkatkan keteguhan dan kestabilan industri perkhidmatan kewangan Islam.

Pemodenan Bank Pusat

Bank Negara Malaysia juga telah melalui perubahan yang ketara dalam 50 tahun ini. Pada permulaan penubuhannya, Bank Negara Malaysia mempunyai empat jabatan dengan 57 orang kakitangan. Kakitangan Bank Negara Malaysia kini telah bertambah kepada lebih 2,600 pekerja bagi memenuhi peranan yang lebih luas. Pemodenan Bank Negara Malaysia telah melibatkan perubahan kepada rangka kerja perundangan, organisasi dan struktur tadbir urus, serta asas modal insan, agar membolehkan Bank Negara Malaysia menjadi lebih efektif dalam persekitaran yang telah berubah.

Melangkah ke hadapan, Bank akan berdepan dengan cabaran yang lebih hebat, dan dengan wujudnya pelbagai infrastruktur kewangan pada masa ini, fasa pembangunan sektor kewangan Malaysia seterusnya akan melibatkan liberalisasi dan pengantarabangsaan pasaran yang lebih meluas. Perkembangan ini akan menuntut tahap ketersediaan, keupayaan dan kemampuan Bank Negara Malaysia yang lebih tinggi untuk memberikan perkhidmatan yang terbaik demi negara dan masa hadapan.

Pada tahun ini, Bank Negara Malaysia dalam proses untuk mengemukakan Akta Bank Negara Malaysia yang baharu kepada Parlimen. Memandangkan landskap ekonomi dan kewangan, baik dalam negeri mahupun antarabangsa, kini sangat berbeza berbanding dengan 50 tahun yang lalu, Akta yang disyorkan ini membabitkan kajian semula yang holistik perundangan yang sedia ada agar mandat, tadbir urus dan kebertanggungjawaban Bank Negara Malaysia lebih jelas bagi memastikan Bank terus melaksanakan fungsinya dengan berkesan. Akta yang disyorkan ini akan memberi Bank kuasa dan instrumen yang diperlukan untuk melaksanakan fungsi dan peranannya dengan berkesan. Akta yang disyorkan ini juga bukan sahaja akan menginstitusikan banyak amalan yang telah diperkenalkan dalam dekad mutakhir ini tetapi juga untuk memberikan kuasa yang perlu, yang kritikal bagi memastikan Bank Pusat senantiasa bersedia menghadapi cabaran pada masa hadapan.

Sehubungan dengan itu, Akta baharu ini pada dasarnya akan terus memperkukuh rangka kerja tadbir urus sedia ada dengan mekanisme yang bersesuaian bagi memastikan sekatan dan imbangan yang mencukupi. Rangka kerja tadbir urus ini akan terus mempermudah dan mempertingkatkan kualiti dalam membuat keputusan di Bank, menginstitusikan kedua-dua prosedur dan proses sedia ada dan yang baharu untuk mempertingkatkan kebertanggungjawaban, profesionalisme dan ketelusan. Pengukuhan tadbir urus dan kebertanggungjawaban akan menjadi prasyarat bagi Bank meneruskan peranan yang sewajarnya di mata awam serta mempunyai autonomi, di samping memastikan integriti Bank sebagai sebuah institusi awam dalam memberikan perkhidmatan demi kepentingan negara.

Kesimpulan

Bank Negara Malaysia telah menempuh banyak cabaran dalam pengalamannya sepanjang 50 tahun untuk memelihara kestabilan monetari dan kewangan dan dalam menyokong kemampanan pembangunan ekonomi. Sepanjang perjalanan ini, Bank terus fokus terhadap apa yang hendak dicapai dan wawasannya. Fakta paling penting kepada keberkesanan kami ialah keupayaan dalaman, terutamanya kakitangan Bank sendiri. Meskipun persekitaran telah berubah dengan ketara dan fokus dasar telah berkembang, nilai yang di pegang oleh Bank seperti integriti, menghormati perbezaan, profesionalisme dan dorongan untuk mencapai tahap kecemerlangan yang tertinggi, terus dilaksanakan dan diperkukuh dari semasa ke semasa.

Akhir sekali, Bank Negara Malaysia tidak akan berjaya mencapai matlamat dan dasarnya tanpa sokongan daripada Kerajaan, komuniti kewangan dan perniagaan, dan daripada rakyat negara ini, yang telah memberikan keyakinan dan menaruh kepercayaan kepada kami sepanjang 50 tahun ini. Pada masa hadapan, Bank Negara Malaysia, melalui tindakan-tindakan dasar dan dalam melaksanakan tanggungjawab terhadap negara, akan terus mendukung kepercayaan yang telah diamanahkan.

Persidangan Peringkat Tertinggi Bank Negara Malaysia
Kuala Lumpur, 10 Februarl 2009

Ucapan Pembukaan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbangga kerana berpeluang mengalu-alukan kedatangan tuan-tuan dan puan-puan ke Persidangan Bank Negara Malaysia tentang "Perbankan Pusat pada Abad Ke-21: Implikasi Globalisasi Ekonomi dan Kewangan" yang dianjurkan sempena Ulang Tahun Bank Negara Malaysia yang Ke-50. Persidangan yang diadakan ini sememangnya bertepatan sekali memandangkan kita perlu meninjau semula pelbagai isu yang muncul daripada krisis kewangan dan ekonomi global semasa serta cabaran dan pengajaran baharu kepada bank-bank pusat.

Kami amat berbesar hati dengan kehadiran bank-bank pusat lebih daripada 50 buah negara yang turut serta meraikan ulang tahun Bank Negara Malaysia yang ke-50. Persidangan ini turut disertai oleh beberapa penceramah ternama bukan sahaja daripada kalangan bank pusat tetapi juga cendekiawan tersohor dan pengamal berpengalaman dalam industri perkhidmatan kewangan. Besarlah harapan kami agar persidangan ini dapat menyumbang kepada pemahaman yang lebih mendalam tentang isu-isu yang dihadapi oleh bank-bank pusat pada abad ke-21.
Kini, kita berada dalam dunia yang sangat berbeza. Kita harus lebih peka terhadap perubahan yang perlu dilakukan kepada sistem dan struktur, pengaturan dan mekanisme keinstitusian, dan cara kita beroperasi dalam persekitaran baharu ini. Dimensi antarabangsa perubahan ini mempunyai matlamat untuk mencapai sistem kewangan antarabangsa yang tidak mudah terjejas oleh gangguan dan kegagalan serta kemajuan ekonomi dikongsi antara negara.

Globalisasi telah memberikan kesan yang mendalam kepada cara ekonomi moden berfungsi. Manfaat globalisasi ini telah dinikmati oleh pelbagai masyarakat dan rantau, namun globalisasi turut membawa risiko yang ketara. Meskipun Krisis Asia menyerlahkan kesan daripada globalisasi, krisis ini turut menunjukkan bahawa Asia berupaya untuk pulih dengan cepat dan terus meraih manfaat daripada pertambahan aliran perdagangan dan kewangan antarabangsa. Kestabilan dan pertumbuhan yang kembali pulih dengan cepat ini telah menyebabkan krisis hanya tertumpu di rantau Asia.

Walau bagaimanapun, berikutan krisis kewangan semasa yang bertukar menjadi krisis ekonomi, kesannya kini dapat dirasai di seluruh dunia. Walaupun kemelut kewangan ini bermula dalam beberapa ekonomi maju, kesan krisis ini telah menular ke seluruh pelosok dunia apabila ia menjadi bertambah meruncing.

Oleh itu, globalisasi ekonomi dan kewangan bukan sahaja menuntut tindak balas dasar pada peringkat kebangsaan tetapi juga pada peringkat antarabangsa. Globalisasi juga menuntut supaya tindak balas dasar mempunyai implikasi yang menjangkaui sempadan dalam negeri. Selain itu, manfaat juga boleh diperoleh melalui kerjasama merentas sempadan dalam tindak balas dasar bagi meningkatkan prospek mencapai matlamat yang diingini.

Persidangan kita hari ini tertumpu pada kesan globalisasi ekonomi dan kewangan terhadap peranan bank-bank pusat, serta menilai bagaimana bank-bank pusat dapat menyumbang dengan efektif terhadap usaha menggalakkan kestabilan dalam persekitaran ini. Khususnya, persidangan ini akan memberikan perhatian pada implikasi dan cabaran globalisasi terhadap mandat bank-bank pusat dalam usaha memelihara kestabilan monetari dan kewangan. Tahap globalisasi serta ciri-cirinya turut memberikan tekanan yang ketara terhadap arkitektur kewangan antarabangsa. Krisis kewangan semasa telah menyerlahkan kelemahan yang terdapat dalam arkitektur

kewangan antarabangsa, yang sekali gus telah mendorong pemikiran baharu tentang pembaharuan sistem kewangan global. Malam ini, Profesor Joseph Stiglitz akan menyampaikan ucapan tentang "Institusi yang Kukuh bagi Pertumbuhan dan Pengurusan Krisis".

Esok kita akan memberikan tumpuan pada beberapa cabaran pengurusan khusus yang dihadapi oleh bank-bank pusat dalam persekitaran global. Kita juga akan membincangkan beberapa perkembangan terkini dalam kerjasama antara bank pusat dan bidang yang memerlukan pembaharuan dalam arkitektur kewangan antarabangsa.

Krisis ini telah memberikan peluang kepada kita untuk menilai semula, menggalakkan dan menerima penyelesaian jangka panjang yang berterusan. Tumpuan kita adalah agar perbincangan ini dapat menghasilkan cara baharu yang dapat digunakan oleh bank-bank pusat untuk menyumbang dengan lebih berkesan dalam usaha menggalakkan kestabilan dan pertumbuhan ekonomi. Kami berharap persidangan ini akan memberi peluang kepada kita untuk menilai semula pandangan tradisional kita tentang pelbagai isu yang dihadapi. Saya benar-benar berharap persidangan ini dapat memberikan manfaat kepada semua.

Sidang Kemuncak Kewangan Islam Tahunan ke-8 Euromoney "Kewangan Islam dan Kestabilan Kewangan Global" London, 24 Februari 2009

Ucaptama oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati kerana diundang untuk berucap di Sidang Kemuncak Kewangan Islam Tahunan ke-8 ini yang dianjurkan oleh Euromoney. Sidang kemuncak ini yang diadakan ketika dunia dilanda kemelut krisis kewangan paling buruk memberi kita peluang untuk menilai cabaran yang sedang dihadapi dan membincangkan isu-isu yang timbul dalam konteks sistem kewangan Islam.

Ucapan saya hari ini akan tertumpu khususnya pada kewangan Islam sebagai suatu bentuk pengantaraan dan kestabilan kewangan. Saya juga akan menyentuh langkah-langkah yang telah diambil di peringkat kebangsaan dan antarabangsa untuk memperkukuh daya tahan dan keteguhan kewangan Islam, dengan mengambil kira pengajaran daripada krisis kewangan yang pernah dialami termasuk krisis semasa.

Sambil kita menempuh persekitaran semasa dan bersiap sedia untuk menghadapi arus kitaran pertumbuhan seterusnya, adalah tepat pada masanya untuk kita meninjau potensi sinergi yang boleh dioptimumkan antara London, sebuah pusat kewangan antarabangsa, dengan Malaysia, sebuah hab kewangan Islam antarabangsa. Melalui cara ini, kita akan dapat memanfaatkan kelebihan berbanding kedua-dua pusat ini lantas memperkukuh hubungan antara pasaran kewangan Islam Timur dan Barat khususnya.

Tahun ini genap lima tahun sejak saya pertama kalinya menyampaikan ucapan di forum ini. Ketika itu, KDNK dunia mengembang hampir 5% dan ekonomi sedang pesat membangun meningkat 7.5%[1]. Semasa tempoh tersebut, kewangan Islam berkembang pesat, tidak hanya di dunia Islam, malahan juga di Barat.

Dengan jumlah aset kewangan Islam global yang dianggarkan mencecah USD700 bilion pada tahun 2007, industri kewangan Islam menawarkan pelbagai rangkaian produk dan perkhidmatan kewangan Islam yang kompleks lagi canggih. Yang nyata, ini memperlihatkan satu jalinan integrasi yang kukuh antara sistem kewangan Islam dengan sistem kewangan antarabangsa.

Apabila kewangan Islam menjadi sebahagian daripada proses globalisasi kewangan, kewangan Islam juga menjadi lebih terdedah kepada implikasi sistemik perkembangan luaran. Terdapat dua isu yang harus kita tangani. Pertama, dengan perkembangan kewangan Islam adakah ia mampu mengekalkan kestabilan kewangan, dan kedua, adakah industri ini cukup kukuh untuk menghadapi kejutan luaran.

Asas Kewangan Islam

Prinsip Syariah yang menjadi panduan dalam perkembangan sistem kewangan Islam telah menjadi asas yang menyumbang kepada kestabilan dan daya tahan keseluruhannya. Asas ini diperkuat oleh nilai-nilai yang didukung teguh dalam kewangan Islam, yang tidak jauh berbeza daripada nilai-nilai dalam kewangan beretika dan pelaburan yang mendukung tanggungjawab sosial.

Menurut tuntutan Syariah, urus niaga kewangan Islam perlu disokong oleh aktiviti ekonomi sebenar. Pada dasarnya, urus niaga kewangan Islam harus berlandaskan aktiviti perniagaan dan perdagangan yang menjana keuntungan yang halal. Ini akan memastikan dana dapat disalurkan ke dalam aktiviti ekonomi yang

[1] IMF (28 January 2009), "Global economic slump challenges policies", World Economic Outlook Update

produktif, lantas menghasilkan hubung kait yang erat antara aliran kewangan dengan aliran produktif yang dapat melindungi sistem kewangan Islam daripada aktiviti pemberian pinjaman yang berlebihan, pengambilan risiko yang tidak berhemat dan juga aktiviti-aktiviti yang bersifat spekulatif.

Sejajar dengan matlamat utama Islam (maqasid al Syariah) yang menggalakkan keadilan dan kesaksamaan, maka riba atau faedah adalah sama sekali dilarang. Dalam erti kata lain, pemerolehan ganjaran tanpa menanggung sebarang imbal balik nilai risiko yang sepadan ('iwad), usaha dan menanggung liabiliti yang wujud dalam urus niaga adalah dilarang. Berdasarkan pengaturan tersebut, aktiviti ekonomi sebenar dijangka menjana keuntungan yang sepadan dengan risiko yang telah diambil.

Keperluan untuk berkongsi risiko memerlukan institusi kewangan Islam membentuk amalan pengurusan risiko yang kukuh yang melibatkan usaha wajar yang bersesuaian terhadap daya maju ekonomi bagi aktiviti perniagaan atau aset sandaran. Ini diperkukuh oleh keperluan yang jelas tentang ketelusan dan penzahiran. Prinsip intrinsik keuntungan dan perkongsian risiko serta usaha mendukung nilai keadilan dan kesaksamaan sejagat telah menyediakan sekatan dan imbangan (checks and balances) yang terbina secara dalaman di dalam sistem. Etika dan tadbir urus yang mantap turut termaktub dalam pengaturan ini.

Apabila ciri-ciri penting yang dituntut oleh prinsip Syariah diterima pakai secara keseluruhan, ia akan dapat mengurangkan kemungkinan tercetusnya ketidakstabilan kewangan. Namun risiko mungkin timbul apabila persekitaran ekonomi dan keadaan pasaran kewangan menjadi bertambah buruk atau apabila prinsip Syariah tidak dipatuhi. Risiko yang mungkin timbul akibat persekitaran ekonomi dan keadaan pasaran kewangan yang buruk adalah lebih tinggi bagi institusi kewangan Islam yang menggunakan strategi pelaburan agresif ketika ekonomi berkembang dengan pesat.

Dalam krisis kewangan global semasa, langkah awal untuk memperketat mudah tunai yang kemudiannya disusuli gangguan fungsi pasaran kewangan telah mencetuskan tekanan dan ketaksolvenan dalam sektor kewangan. Keadaan luluh kredit (credit crunch) yang menyusul menyebabkan kegawatan kepada ekonomi global. Kesan pusingan kedua akan dirasai apabila kelembapan ekonomi menimbulkan tekanan seterusnya terhadap sektor kewangan. Pada hakikatnya, sistem kewangan Islam tidak kebal terhadap semua perkembangan ini.

Memperkukuh Daya Tahan Sistem Kewangan Islam

Globalisasi kini semakin pesat dan kewangan Islam pula semakin bersepadu dengan sistem kewangan antarabangsa. Oleh itu, risiko kesan penularan akibat gangguan kewangan dan ekonomi di negara lain juga meningkat. Berikutan itu, beberapa inisiatif telah diambil untuk meningkatkan keupayaan sistem kewangan Islam menangani keadaan yang amat menduga dan mencabar ini.

Rangka kerja pengurusan mudah tunai yang berfungsi dengan lancar amat penting dalam proses ini. Tanpa pasaran kewangan yang maju, keupayaan institusi kewangan Islam untuk mengurus pembiayaan urus niaga kewangan Islam dengan berkesan akan terhalang. Kemudahan untuk menyelaraskan baki portfolio melalui kaedah yang mematuhi prinsip Syariah amat penting bagi memastikan risiko mudah tunai diurus dengan berkesan.

Pasaran kewangan Islam Malaysia telah berfungsi dengan cekap selama lebih sedekad. Daripada pasaran instrumen mudah tunai berasaskan struktur perkongsian keuntungan (mudharabah), ia maju kepada instrumen berasaskan struktur penjagaan dengan jaminan (wadiah yad dhamanah), pajakan (ijarah) dan berdasarkan kos ditambah (murabahah). Langkah ini telah berjaya menambah fleksibiliti monetari dalam sistem kewangan Islam. Langkah seterusnya adalah untuk membolehkan platform ini dimajukan ke peringkat antarabangsa dan membuka peluang penyertaan masyarakat kewangan antarabangsa yang lebih meluas dalam pasaran ini. Matlamat ini dapat dicapai dengan menambah bilangan peserta agar merangkumi peserta dari negara lain, menawarkan rangkaian produk yang didenominasikan dalam mata

wang asing, dan menstrukturkannya supaya dapat memenuhi pelbagai aplikasi dan tujuan.

Bagi memperkukuh kedudukan dan kestabilan sistem kewangan Islam, strategi seterusnya adalah untuk mewujudkan rejim kawal selia kehematan yang komprehensif. Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB) telah ditubuhkan pada tahun 2002 untuk merumuskan piawaian kehematan bagi sektor kewangan Islam. Sehingga kini IFSB telah mengeluarkan tujuh garis panduan dan piawaian yang merangkumi aspek kecukupan modal, pengurusan risiko, tadbir urus korporat, tadbir urus Syariah serta piawaian ketelusan dan penzahiran. Garis panduan terkini yang dikeluarkan adalah berkaitan dengan tadbir urus skim pelaburan kolektif dan kecukupan modal untuk aktiviti sukuk, pengsekuritian dan pelaburan harta tanah. Piawaian IFSB yang diterima pakai oleh negara-negara yang mengamalkan sistem ini akan menjadi tunggak dalam menggalakkan dan menambah kekukuhan dan kestabilan industri perkhidmatan kewangan Islam.

Di samping pelaksanaan piawaian kehematan, terdapat juga keperluan untuk memastikan infrastruktur penyeliaan dan perundangan kekal relevan buat landskap kewangan Islam yang pesat berubah. Di Malaysia, usaha ini turut disokong oleh jaring keselamatan kewangan yang komprehensif, termasuk skim insurans deposit dan mekanisme penyelesaian yang bukan sahaja memastikan perlindungan buat penyimpan bahkan juga dapat memberi penyelesaian sistem kewangan yang pantas, berkesan dan pada kos yang menjimatkan.

Krisis semasa telah menunjukkan pentingnya kewujudan rangka kerja pengurusan krisis yang bersepadu. Langkah ini termasuk mewujudkan mekanisme dan wahana penyediaan mudah tunai jangka pendek; pengaturan untuk mengeluarkan aset bermasalah daripada kunci kira-kira institusi kewangan serta mekanisme untuk permodalan semula institusi kewangan Islam. Akhirnya, inisiatif untuk menggalakkan kerjasama lebih erat antara rantau telah mewujudkan hubungan yang lebih rapat antara pengawal selia pelbagai negara dan juga pertumpuan ke arah suatu piawaian dalam pendekatan penyeliaan dan pengawalan. Perkongsian maklumat, dapatan dan pengalaman juga merupakan bidang kerjasama yang utama.

Salah satu risiko yang dihadapi oleh sektor kewangan Islam adalah beroperasi dalam sistem kewangan konvensional yang sudah kukuh kedudukannya. Ketiadaan penanda aras Islam telah mendedahkan kewangan Islam kepada risiko penyimpan memindahkan simpanan mereka daripada sektor kewangan Islam kepada sektor kewangan konvensional (displacement risk) akibat perubahan dalam keadaan monetari apabila sistem kewangan Islam beroperasi seiring dengan sistem konvensional. Isu asas ini perlu ditangani bagi mengurangkan risiko sektor kewangan Islam daripada terlalu mudah terjejas oleh persekitaran ekonomi yang berubah-ubah. Di samping itu, tiadanya tadbir urus korporat yang kukuh boleh mendedahkan bank-bank Islam kepada risiko serupa yang dihadapi oleh sistem kewangan konvensional. Malah, yang lebih penting adalah bagi lembaga pengurusan institusi kewangan Islam merintis tahap kepimpinan yang lebih tinggi dan mengamalkan budaya dan rangka kerja tadbir urus yang komprehensif.

Mengantarabangsakan Sistem Kewangan Islam

Kini saya akan menyentuh pula mengenai usaha mengantarabangsakan sistem kewangan Islam dan sinergi yang dapat dimanfaatkan oleh London dan Malaysia daripada kerjasama sebegini.

Pembangunan sistem kewangan Islam di Malaysia telah menuju ke arah persekitaran yang lebih liberal dan bersifat antarabangsa. Transformasi daripada sistem kewangan Islam asas yang dikuasai oleh sektor perbankan kini berubah menjadi sistem kewangan Islam yang komprehensif dengan rangkaian produk dan perkhidmatan kewangan yang meluas, dan jangkauan luas yang melangkaui sektor ekonomi dalam negeri.

Sejak tahun 2003, langkah-langkah diperkenalkan untuk mewujudkan persekitaran kewangan Islam yang lebih kompetitif. Syarikat

asing diberi lebih fleksibiliti dan juga lesen Islam khusus untuk menjalankan perniagaan dalam mata wang antarabangsa. Kebenaran yang diberikan kepada entiti asing bagi terbitan sukuk yang didenominasikan dalam ringgit dan mata wang asing di Malaysia telah menambah kepelbagaian peserta dan menggalakkan inovasi dalam sistem kewangan.

Sektor perbankan Islam kami telah mencatat pertumbuhan dua angka sepanjang lapan tahun kebelakangan ini, dengan kadar pertumbuhan tahunan purata sebanyak 20% dari segi aset. Pada akhir tahun 2008, bahagian aset perbankan Islam daripada jumlah aset sektor perbankan keseluruhan telah berkembang hingga mencapai 16.7% berbanding hanya 6.9% pada tahun 2000. Industri takaful kami mencatat kadar pertumbuhan tahunan purata sebanyak 23% dalam tempoh lima tahun kebelakangan ini. Takaful keluarga dan takaful am masing-masing mencakupi 11% dan 7% daripada sektor insurans keseluruhan. Malaysia juga kekal sebagai pasaran sukuk terbesar di dunia dan mencakupi lebih 37% daripada terbitan sukuk global pada tahun 2008[2].

Penyertaan pusat kewangan antarabangsa yang terkemuka seperti London, dalam kewangan Islam, akan memperkukuh usaha mengantarabangsakan kewangan Islam, menyumbang ke arah pengukuhan kesalinghubungan dalam sistem kewangan Islam antarabangsa, dan mengoptimumkan peruntukan sumber kewangan merentas sempadan. Usaha mengambil risiko yang lebih pelbagai juga menyumbang kepada peningkatan kestabilan kewangan global.

Hubungan Malaysia dan London

Terdapat beberapa bidang kerjasama yang boleh dijalin antara Malaysia dengan London. Dalam bidang pengurusan mudah tunai, Malaysia mempunyai pasaran wang Islam yang teguh dan aktif. Rangkaian instrumen pasaran wang Islam boleh menjadi platform yang berdaya maju ke arah pembangunan pasaran mata wang dua hala. London mempunyai asas pasaran antarabangsa bagi pembekalan dan permintaan mata wang asing. Dengan adanya infrastruktur Islam di Malaysia dan juga jangkauan global London, pasaran wang Islam mata wang antarabangsa yang saling menjana manfaat dapat diwujudkan. Dalam hal yang demikian, ia akan membolehkan pusat kewangan lain turut serta dan memanfaatkan kesalinghubungan yang lebih tinggi. Dalam jangka masa terdekat, langkah ini berupaya memberi kelebihan kepada institusi kewangan Islam di United Kingdom dan Malaysia untuk mengendalikan keperluan pengurusan mudah tunai masing-masing.

Dalam bidang sukuk pula, Malaysia mempunyai pasaran sukuk terbesar manakala London mempunyai salah satu bursa yang terkemuka. Salah satu bidang kerjasama yang boleh dijalin adalah penyenaraian-silang sukuk (cross-listing). Dengan mewujudkan mekanisme yang membolehkan sukuk yang diterbitkan dalam sesebuah negara diiktiraf oleh negara lain, akses kepada pasaran akan menjadi lebih besar lantas memperluas jangkauan penerbit dan pelabur. Di samping itu, pengiktirafan bersama boleh diberikan kepada semua produk kewangan Islam yang telah pun diluluskan oleh negara masing-masing bagi memudahkan lebih banyak urus niaga merentas sempadan.

Akhirnya, dalam bidang pembangunan tenaga mahir, Malaysia mempunyai beberapa institusi pembelajaran yang menyediakan latihan dan pendidikan kewangan Islam. United Kingdom pula sudah lama menempa nama sebagai penyedia pendidikan bermutu. Kerjasama dalam bidang ini telah pun terjalin. University of Reading dan Pusat Pendidikan Kewangan Islam Antarabangsa (International Centre for Education in Islamic Finance, INCEIF) di Malaysia telah pun memulakan program bersama. Ketersediaan kumpulan tenaga mahir dalam kewangan Islam merupakan elemen teras yang perlu ada untuk terus menyokong inovasi dan menggiatkan lagi aktiviti dalam sistem kewangan Islam.

Kesimpulan

Krisis kewangan global jelas menunjukkan terdapat beberapa kelemahan dan ketidakseimbangan struktur dalam sistem kewangan antarabangsa. Meskipun sistem kewangan Islam tidak terlindung sepenuhnya daripada kesan persekitaran semasa, prinsip dan nilai-nilai Syariah yang mendasari sistem

kewangan ini menyediakan asas-asas penting. Ini diperteguh lagi oleh pengukuhan infrastruktur kewangan, rejim pengawalseliaan, rangka kerja penyeliaan dan undang-undang serta keupayaan menguruskan krisis. Pada masa yang sama, hubungan antara negara yang telah dibina dan sentiasa diperkuat boleh menyumbang kepada proses pengukuhan ini. Malah, Malaysia dan London boleh merintis jalan ke arah menghubungkan pasaran kewangan Islam Timur dan Barat, sambil kita bersiap sedia untuk menghadapi fasa perkembangan ekonomi dan sistem kewangan global selanjutnya.